

Aanpak Netcongestie

Fiche projectlijn 4: Inzicht en overzicht

Inleiding

De energietransitie zet het elektriciteitsnet in Noord-Brabant onder druk. Door de snelle groei van duurzame opwek (zoals zonnepanelen) en de toenemende vraag naar stroom (bijvoorbeeld door woningbouw, mobiliteit en industrie), ontstaat op steeds meer plekken netcongestie: er is onvoldoende ruimte op het elektriciteitsnet om aan de vraag of aanbod van elektriciteit te voldoen. Dit belemmert maatschappelijke en economische ontwikkelingen, zoals woningbouw, gebiedsontwikkeling en de energietransitie zelf.

Probleem

Er is momenteel géén eenduidig, actueel en provincie dekkend beeld van de omvang van netcongestie, anders dan de congestiekaarten van de netbeheerders. Deze kaarten geven wel aan waar nu congestie is (voor grootverbruik), maar geven een te beperkt beeld van waar en wanneer in Noord-Brabant de knelpunten in het elektriciteitsnet zich precies voordoen, hoe ernstig ze zijn en wat de verwachte ontwikkelingen zijn. Hierdoor ontbreekt het de provincie en gemeenten aan inzicht en overzicht en daarmee aan gerichte handelingsperspectieven en kunnen we als overheden niet pro-actief en gericht handelen.

Doel

Deze projectlijn richt zich op het verkrijgen van inzicht en overzicht. Enerzijds door in kaart te brengen waar de problemen in het elektriciteitsnet zich nu en in de nabije toekomst voordoen en wanneer verwacht mag worden wanneer deze gedeeltelijk of geheel opgelost zijn. Daarbij valt zowel te denken aan het oplossen en oplossen van wachtrijen, maar ook aan wat Enexis definieert als 'netten onder druk/stations at risk'. Voor stations at risk is specifiek het doel om beter zicht te krijgen op wat er speelt, en waar mogelijk onnodige onrust te voorkomen.

Anderzijds zal inzicht en overzicht worden gecreëerd met betrekking tot hoe de grote opgaven van de provincie, zoals woningbouw en stedelijke gebiedsontwikkelingen, geraakt worden door netcongestie. Dit inzicht heeft grote prioriteit en is cruciaal om te bepalen waar we als provincie inzet moeten plegen om netcongestie zoveel mogelijk te beperken, de

gevolgen te verzachten of de juiste prioriteiten te stellen. Zie het fiche netbewuste nieuwbouw op welke manier we dit oppakken samen met de teams Gebiedsontwikkeling en Volkshuisvesting.

Wat hebben we bereikt in de zomer van 2026?

- Een provincie dekkend overzicht van waar in Noord-Brabant de problemen als gevolg van netcongestie zich voordoen en wanneer deze opgelost worden (volgens beschikbare planning van de netbeheerders). We hebben inzicht in de hoeveelheid ruimte die er is op het net, en hoe deze zich in de tijd verhoudt met de voorziene ontwikkelingen in het gebied (zowel autonome ontwikkelingen als nieuwe ontwikkelingen). Op basis van deze inzichten kunnen we zien waar het knelt, welke keuzes er gemaakt moeten worden, en kan ook naar alternatieve oplossingsrichtingen gezocht worden.
- Beter zicht op waar kans is op stroomuitval als gevolg van overbelasting, en bij voorkeur ook een indicatie van het risico per verzorgingsgebied waar dit speelt. Tijdig geïnformeerd worden over welke stations komende jaren at risk zijn.
- Inzicht en een analyse van de impact van netcongestie op de grote provinciale opgaven zoals de stedelijke gebiedsontwikkelingen en de woondeals.¹
- Inzicht in waar congestie een knelpunt vormt en belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloedt en deze eventueel voordragen voor het pMIEK.

Hoe gaan we dit bereiken?

We zorgen zo goed als mogelijk dat de volgende informatie beschikbaar komt, maken hier een overzichtelijk beeld van en ontsluiten dit beeld voor Noord-Brabant:

- a. Een goede samenwerking met Enexis en Tennet is randvoorwaarde voor het verkrijgen van inzicht en overzicht. Dit vraagt om een duidelijke en goed communiceerbare informatie- en samenwerkingsbehoefte:

Op welke vragen willen we antwoord hebben? Waarom en voor wie is deze informatie belangrijk? Wat is ons belang?

Welke acties vragen we van Enexis? Hoe kunnen we Enexis helpen?

Hoe zorgen we voor actualisatie?

We zorgen ervoor dat de provincie bovenstaand 'huiswerk' op orde heeft om als stevige partner op te treden.

¹ Interventies die ertoe bijdragen dat de woningbouw en gebiedsontwikkelingen zoveel mogelijk doorgang kunnen vinden, maken onderdeel uit van projectlijn Netbewuste Nieuwbouw.

- b. Overzichten per RES-regio van hoeveel ruimte er nog is op de verschillende MS-stations en hoe deze zich verhouden tot de opgave. West-Brabant en de Metropoolregio Eindhoven zijn voorlopers, maar ook hier is nog onduidelijk hoeveel capaciteit er vanuit TenneT in de tijd beschikbaar komt. Deze informatie willen we met Enexis, TenneT en de regio's inzichtelijk krijgen. Samen met Enexis, TenneT en regio's zorgen we ervoor dat o dit inzicht ontstaat, zodat we een Brabantbreed beeld op kunnen stellen met deze regionale informatie.
- c. Een Brabantbreed beeld in welke gebieden op welke stations Enexis mogelijk preventief zal afschakelen als gevolg van overbelasting. Hoe groot is het risico en welke mitigerende maatregelen kunnen we nemen als overheden. We gaan ook in gesprek met Enexis over hoe kennis hierover gedeeld kan worden zodat er een realistisch beeld ontstaat, en onnodige onrust wordt voorkomen. We kijken hierbij zowel in de zomer- als wintersituatie. De door Enexis benoemde 'stations onder druk' nemen we hierin mee.
- d.

Inzicht krijgen in de impact van netcongestie op de nieuwbouwopgave in Brabant zoals verwoord in de woondeals én inzicht krijgen in de impact van netcongestie op de meest relevante stedelijke gebiedsontwikkelingen in Brabant, waarbij wordt gestart met 2-3 gebiedsontwikkelingen. We werken hiervoor nauw samen met het programma Wonen, Werken, Leefomgeving. Gezamenlijke prioriteiten en vervolgacties worden uitgewerkt in het fiche Netbewuste Nieuwbouw.

Opmerking: Het verschil tussen de aanpak netcongestie en het pMIEK is dat de aanpak netcongestie inzicht oplevert op de korte termijn (tot circa 2035), en het pMIEK zich vooral richt op wat er over 10-15 jaar nodig is, bovendien werd het pMIEK met analyses op een hoger aggregatieniveau. We zorgen voor een goede afstemming en taakverdeling tussen het pMIEK en de aanpak netcongestie.

Rolduiding provincie

Het team netcongestie vervult namens de provincie Noord-Brabant een regisserende en verbindende rol:

- Informatie-aanjager: Zo goed als mogelijk zorgen wij voor een eenduidig, actueel en gedeeld beeld van de netcapaciteit en de knelpunten in Brabant. In afstemming met

de netbeheerders zal bepaald worden hoe (en door wie) informatie het best ontsloten kan worden.

- Verbinder van partijen: Wij brengen waar nodig netbeheerders, gemeenten, RES-regio's en interne provinciale programma's samen om gezamenlijk te sturen op basis van de gegeneerde informatie.
- Agenderend en bewustmakend: We brengen de beschikbaar gekomen informatie onder de aandacht bij beleidscollega's, bestuurders en externe partners, zodat het tijdig wordt meegenomen in planvorming en besluitvorming.
- Ruimtelijk-strategisch: We verbinden netcapaciteit en de beschikbaar gekomen informatie aan de grote ruimtelijke opgaven van de provincie en ondersteunen bij het maken van afwegingen.